కుసుమ

కుసుమ మన రాష్ట్రంలో 47,500 ఎకరాల్లో నల్లరేగడి నేలలందు వర్షాధారపు రబీ పంటగా రంగారెడ్డి, మెదక్, మహబూబ్‌నగర్, కర్నూల్, ఆదిలాబాద్, అనంతపురం మరియు కడప జిల్లాల్లో సాగుచేయబడుతున్నది. ప్రస్తుత రాష్ట్ర ఉత్పత్తి 8000 టన్నులు, సరాసరి దిగుబడి ఎకరాకు 174 కిలోలు. వర్షాభావ పరిస్థితుల్లో ఖరీఫ్ పంటలు దెబ్బతిని నష్టపోతే, కుసుమ మంచి ప్రత్యామ్నాయ రబీ పంట. కొద్దిపాటి క్షారత్వం గల సమస్యాత్మక భూముల్లో కుసుమను లాభదాయకంగా పండించవచ్చు. అడవి పందుల బెడద ఎక్కువగా వున్న ప్రాంతాల్లో కుసుమను నిర్భయంగా సాగు చేసుకోవచ్చు.

విత్తే సమయం : తెలంగాణాలో సెప్టెంబర్ రెండవ పక్షం నుండి అక్టోబర్ మొదటి పక్షం వరకు, కోస్తా మరియు రాయలసీమలో అక్టోబర్ నెలలో విత్తుకోవచ్చు. వర్షాలు ఆలస్యమైనప్పుడు అక్టోబర్ రెండవ పక్షం నుండి నవంబరు మొదటి పక్షం వరకు విత్తుకుంటే మంచిది.

పంటకాలంలో వాతావరణంలో తక్కువ తేమ మరియు అల్ప ఉష్ణోగ్రతలు పంట ఎదుగుదలకు దోహదం చేస్తాయి. ఇలాంటి అనుకూల వాతావరణ పరిస్థితుల వల్ల తెలంగాణాలో ఈ పంట ప్రాచుర్యం పొందింది. అయితే కోస్తా మరియు రాయలసీమలో ఈశాన్య ఋతుపవనాల ప్రభావం వల్ల డిసెంబరు, జనవరి నెలల్లో కురిసే వర్షాలవల్ల పూత దశలో వున్న కుసుమ పంట ఆకుమచ్చ తెగులు బారిన పడే అవకాశం వుంది.

పంటల ప్రణాళిక : కుసుమను ఏకపంటగా పండించేటప్పుడు ప్రతిసారీ ఒకే పొలంలో పండించే కంటే ప్రత్తి లేదా కంది లాంటి పంటలతో మార్పిడి చేయడం వల్ల కుసుమను ఆశించే ఎండుతెగులును రాకుండా నివారించుకోవచ్చు. పెసర లాంటి స్వల్పకాలిక ఖరీఫ్ అపరాల తర్వాత కుసుమ వేసుకోవడం లాభదాయకం. అలాగే కుసుమను శనగ లేదా ధనియాలతో 1:2 నిష్పత్తిలో అంతర పంటగా సాగుచేస్తే అధిక నికరాదాయాన్ని పొందవచ్చు.

నేలలు : నీరునిలువని, బరువైన, తేమను నిల్పుకునే నల్లరేగడి మరియు నీటి వసతి గల ఎర్రగరప నేలలు ఈ పంటసాగుకు మిక్కిలి అనుకూలం. ఫ్యుజేరియం ఎండుతెగులు ఎక్కువగా ఆశించే అవకాశం వున్నందున ఆమ్లత్వం గల భూములు పనికిరావు. అయితే కొద్దిపాటి క్షారత్వాన్ని కుసుమ పంట తట్టుకుంటుంది.

నేలతయారి : రబీలో ఏక పంటగా వేసుకునేటప్పుడు నాగలితోగాని, ట్రాక్టరుతోగాని లోతుగా దున్నుకొని, ఆ తరువాత రెండు మూడు సార్లు గుంటకలను తోలుకున్నట్లైతే కలుపును నివారించు కోవడమే కాకుండా, భూమిలోని తేమను సంరక్షించుకోవచ్చు. కుసుమను స్వల్పకాలిక ఖరీఫ్ అపరాల తరువాత వేసుకునేటప్పుడు, ఖరీఫ్ పంటను కోసిన తరువాత పైపైన రెండుసార్లు గుంటకలను తొలి కలుపు లేకుండా చూసుకోవాలి.

విత్తనం, విత్తేపద్ధతి : ఎకరానికి 4 కిలోలు (పూర్తి పంటకు), 1.5 కిలోల (అంతరపంటకు) విత్తనాన్ని గొర్రుతోగాని, నాగటి సాళ్ళలో గాని విత్తుకోవచ్చు. విత్తనాన్ని 5 సెం.॥మీ లోతులో విత్తుకోవాలి. విత్తనం ఎక్కువ లోతులో పడితే మొలక శాతం తగ్గుతుంది. నేలలో తేమనుబట్టి, విత్తిన లోతును బట్టి 4 నుండి 7 రోజులలో విత్తనం మొలుస్తుంది.

విత్తనశుద్ధి : విత్తనం ద్వారా సంక్రమించే ఆల్టర్నేరియా ఆకుమచ్చ తెగులు, తుప్పు తెగులు మరియు భూమిలోని శిలీంధ్రాల ద్వారా సంక్రమించే ఎండు తెగుళ్ళను అరికట్టడానికి విత్తనశుద్ధి అత్యంత ఆవశ్యకం. 3గ్రా. థైరామ్ లేదా కాప్టాన్ లేదా 1గ్రా. కార్బండైజిమ్ కిలో విత్తనానికి కలిపి విత్తుకోవాలి.

రకాలు

రకం	పంటకాలం (రోజుల్లో)	దిగుబడి (క్వి/ఎ)	గుణగణాలు
టి.ఎస్.ఎఫ్.-1	135	7.0	తెల్లపూల రకము. గింజలో నూనె శాతం 28-30% ఉంటుంది. అధిక దిగుబడినిచ్చి ఎండు తెగులును పూర్తిగా మరియు పేనుబంకను కొంత వరకు తట్టు కుంటుంది.
మంజీర	115-120	3-4	పూలు మొదట పసుపుగా వుండి తర్వాత నారింజ రంగుకు మారుతాయి. గింజ తెల్లగా వుండి 27-30% నూనెను కల్గి వుంటుంది.
సాగర్‌ముత్యాలు (ఎ.పి.ఆర్.ఆర్.-3)	115-125	4-5	పూలు పసుపుగా వుంటాయి. గింజలు చిన్నగా ముత్యాలవలె తెల్లగా వుండి 27-32% నూనెను కలిగి వుంటాయి. తుప్పుతెగులును తట్టుకుంటుంది. అధిక నత్రజనిని గ్రహించి ఎక్కువ దిగుబడినిస్తుంది.
నారి - 6	135	6.0	ఇది ముళ్ళులేని రకం కావడం వల్ల పంట కోత మరియు నూర్పిడి సులభతరమౌతుంది. పూతను సేకరించు కోవడానికి అనుకూలమైన రకం. ఆల్టర్నేరియా ఆకుమచ్చ తెగులును తట్టుకుంటుంది. ఎండిన పూరేకులు ఎర్రని రంగుతో ఆకర్షణీయంగా ఉంటాయి. గింజలు 30% నూనె కలిగి ఉంటాయి. పేను తాకిడి ఎక్కువగా ఉంటుంది.
పి.బి.ఎన్.యస్-12	130	7.0	నీటి పారుదల క్రింద అనువైన రకం. నూనె దిగుబడి 30 శాతం.
జె.యస్.ఎఫ్-414 (పూలె కుసుమ)	135	8.0	నీటి పారుదల క్రింద అనువైన రకం. 28% నూనె దిగుబడి నిస్తుంది.
డి.యస్.హెచ్-129	130	7.2	ఎండుతెగులును తట్టుకునే సంకర రకం. 31% నూనె దిగుబడి నిస్తుంది.
నారి ఎన్.హెచ్.1	130	7.2	నీటి పారుదల క్రింద అనువైన ముళ్ళులేని సంకర రకం. ఎండు తెగులును తట్టుకుని 29% నూనెను కలిగి వుంటుంది.

పై రకాలన్నీ రబీ కాలానికి అనుకూలం.

విత్తేదూరం : వరుసల మధ్య 45 సెం॥మీలు మరియు వరుసలలో మొక్కల మధ్య 20 సెం.మీలు

ఎరువులు : వర్షాధారపు పంటకు ఎకరానికి 16 కిలోల నత్రజని, 10 కిలోల భాస్వరం విత్తనంతో పాటు దుక్కిలో వేసుకోవాలి. నీటి వసతి క్రింద కుసుమను సాగుచేసుకున్నట్లయితే, సిఫారసు చేసిన నత్రజనిలో 50% మరియు పూర్తి భాస్వరాన్ని దుక్కిలో వేసుకోవాలి. మిగతా 50% నత్రజనిని 5 వారాల తర్వాత మొదటి తడి కట్టేటప్పుడు

పైపాటుగా వేసుకోవాలి. భాస్వరాన్ని సింగిల్ సూపర్ ఫాస్ఫేట్ రూపంలో వేసినట్లయితే దానిలోని గంధకం వలన నూనె దిగుబడి పెరిగే అవకాశం వుంటుంది. జీవన ఎరువైన అజోస్పైరిల్లమ్ 25 గ్రా. తో ఒక కిలో విత్తనాన్ని శుద్ధి చేసినట్లయితే, ఎకరాకు 8 కిలోల నత్రజనిని ఆదాచేసుకోవచ్చు. 45 కిలోల గంధక మూలకాన్ని సింగిల్ సూపర్ ఫాస్ఫేటు రూపంలో వేసుకున్నట్లయితే అధిక గింజ దిగుబడిని మరియు నూనె శాతాన్ని సాధించవచ్చును. శాఖీయ ఎదుగుదలను అదుపు చేసే హార్మోను అయినటువంటి " సైకోసిల్" ను 1000 పి.పి. యం మోతాదులో 50 శాతం పూత దశలో పిచికారి చేసుకోవడం వలన అధిక గింజ దిగుబడిని సాధించే అవకాశం వుంది.

నీటియాజమాన్యం : బరువైన నేలల్లో పంటకు నీటి తడి ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. తేలిక నేలల్లో ఒకటి, రెండు నీటి తడులు అవసరం. రకాన్ని బట్టి మరియు నేలలో తేమను బట్టి కుసుమలో పూత 65 నుండి 75 రోజులకు వస్తుంది. వర్షాభావ పరిస్థితులలో కీలక దశలయినటువంటి కాండం సాగేదశ (30 నుండి 35 రోజులకు) లేక పూతదశ (65 నుండి 75 రోజులకు) లలో ఒక తడికట్టినట్లయితే దిగుబడులు 40-60% పెరిగే అవకాశం వుంటుంది.

కలుపు నివారణ, అంతరకృషి : విత్తిన 20-35 రోజుల వరకు కలుపు లేకుండా చూసుకోవాలి. విత్తిన 25 రోజులకు మరియు 45-50 రోజులకు దంతులు తోలి అంతరకృషి చేసుకోవాలి. దీని వలన కలుపును నివారించడమే కాకుండా భూమిలోని తేమను సంరక్షించుకోవచ్చు. విత్తిన వెంటనే అలాక్లోర్ 50% లేదా పెండిమిథాలిన్ 30% ఎకరాకు లీటరు చొప్పున ఏదో ఒక దానిని విత్తిన వెంటనే గాని మరుసటి రోజున గాని పిచికారి చేయాలి. విత్తనం వేయకముందు ఫ్లూక్లోరాలిన్ 1 కేజి మూల పదార్థంగా గల మందును 1 హె॥ భూమిలో కలియబెట్టడం వలన ముందుగా వచ్చే కలుపు ఉధృతిని తగ్గించుకోవచ్చును.

సస్యరక్షణ

పురుగులు

ఆకుతినే పురుగు : ఇది శనగపచ్చ పురుగు లార్వాను పోలి వుండి వెనుక భాగంలో మూపురాన్ని కలిగి వుంటుంది. ఇది పంటను అన్ని దశలలో ఆశించినప్పటికీ, లేత దశలో వున్నపుడు ఆకులను కొరికి తినడం ద్వారా ఎక్కువ నష్టాన్ని కలుగజేస్తుంది.

నివారణ : క్వినాల్‌ఫాస్ 2.0 మి.లీ. లేదా క్లోరిపైరిఫాస్ 2.5 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.

కాండం తొలిచే ఈగ : ఈ ఈగ గ్రుడ్లు పొదగబడిన తర్వాత వచ్చే డింభకాలు కాండాన్ని తొలిచి లోపలికి ప్రవేశించి లోపలి భాగాన్ని తినివేయడం వలన మొక్క పైభాగం వడలి ఎండిపోతుంది.

నివారణ : డైమిథోయేట్ 2.0 మి.లీ. లేదా ఎండోసల్ఫాన్ 2.0 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.

పేను : కుసుమ పంటకు పేను తాకిడి చాలా ప్రమాదకరమైనది. ఆలస్యంగా విత్తిన పంటపై (అక్టోబర్ రెండవ పక్షంలో) దీని ఉధృతి ఎక్కువగా వుంటుంది. ఇది విత్తిన 40-45 రోజుల నుండి పంటను ఆశించి ఒకవారం రోజుల్లో ఇబ్బడి ముబ్బడిగా సంతతిని పెంచుకుంటుంది. ఇది ఎక్కువగా లేతగా వుండే మొవ్వు, చిగుళ్ళు మరియు ఆకు అడుగు భాగాలను ఆశించి రసం పీల్చడం వలన మొక్కలు వడలి ఎండిపోతాయి. ముళ్ళులేని కుసుమ రకాలలో పేనుతాకిడి ఎక్కువ.

నివారణ : డైమిథోయేట్ 2.0 మి.లీ. లేదా మోనోక్రోటోఫాస్ 1.6 మి.లీ. లేదా కోరిపైరిఫాస్ 2.5 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.

తెగుళ్ళు

ఆకుమచ్చ తెగులు : ఈ తెగులు పూత మొదలయ్యే దశ (విత్తిన 60 రోజులు) నుండి ఎక్కువగా ఆశిస్తుంది. ముఖ్యంగా ఈశాన్య ఋతు ప్రభావం వలన డిశంబరు-జనవరి మాసాల్లో వర్షాలు కురవడం లేదా ఆకాశం మేఘావృతమై వాతావరణంలో తేమ 70% మించినపుడు పూతదశలో వున్న పంటపై ఆశించి అధిక నష్టం కలుగజేస్తుంది. ఈ తెగులు ఆశించిన మొక్కల ఆకులపై గోధుమ వర్ణంలో గుండ్రటి మచ్చలు ఏర్పడి ఆకులు మట్టి రంగుకు మారి ఎండిపోతాయి.

నివారణ : మాంకోజెబ్ 2.5 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి మచ్చలు కనిపించగానే ఒకసారి, 7 నుండి 10 రోజుల వ్యవధిలో మరొకసారి పిచికారి చేసుకోవాలి.

తుప్పు తెగులు : ఈ తెగులు విత్తనం మొలకెత్తిన తరువాత రెండు ఆకుల దశలో సోకడం వలన మట్టి రంగు మచ్చలు ఏర్పడుతాయి. తరువాత లేత మొక్కలు వడలి వాడిపోతాయి. పెరిగిన మొక్కలను ఈ తెగులు ఆశించినపుడు మట్టి రంగు తుప్పు మచ్చలు కాండం మరియు ఆకులపై కనిపిస్తాయి.

నివారణ : మాంకోజెబ్ 2.5 గ్రా. లేదా నీటిలో కరిగే గంధకం 2.0 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి 15 రోజులకు ఒకసారి పిచికారి చేసుకోవాలి. సాగర్‌ముత్యాలు రకం ఈ తెగులును తట్టుకుంటుంది.

ఫ్యుజేరియం ఎండుతెగులు : ఒకే పొలంలో ప్రతిసారి కుసుమ వేస్తూ పోతే ఎండుతెగులును కలుగజేసే ఫ్యుజేరియం అనే శిలీంధ్రం యొక్క ఉధృతి పెరుగుతూ పోతుంది. అది కలుగజేసే ఎండుతెగులు వల్ల పాక్షికంగా ఆకులు పసుపు బారి వడలి పోయి చివరకు మొక్కలు ఎండిపోతాయి.

నివారణ : ఈ తెగులు ఉధృతిని తగ్గించడానికి పంటమార్పిడి తప్పనిసరి. ఈ తెగులును తట్టుకునే రకాలయిన డి.ఎస్.హెచ్ - 129 నారి ఎన్.హెచ్-1లను లేదా టి.యస్.యఫ్.-1 రకాలు సాగు చేయవచ్చు.

పక్షులు : చిన్న కమతాలలో, అక్కడక్కడ సాగుచేసిన కుసుమను రామచిలుకలు ఆశించి ఎక్కువగా నష్టపరుస్తాయి. ఇవి పంట గింజకట్టే దశ నుండి ఆశిస్తాయి.

నివారణ : గింజ పక్వమయ్యే 3 వారాలు ఉదయం మరియు సాయంత్రం సమయాల్లో పక్షులను తరిమి వేయాలి.

పంటకోత - నిల్వ : రకాలను బట్టి విత్తిన 115 నుండి 135 రోజులకు పంట కోతకు వస్తుంది. ఉదయం వేళల్లో కోయడం వల్ల గింజ రాలడం తక్కువ ఉండడమే కాకుండా ముళ్ళు మెత్తగా వుంటాయి. మొక్కలను నేల మట్టం వరకు కోసి కట్టలు కట్టి, ఆరబెట్టి కట్టెలతో కొట్టి గాని ట్రాక్టరుతో తొక్కించి గాని గింజలను వేరుచేసుకోవాలి. తేమ 5-8% వుండేటట్లు చూసుకుని నిల్వ చేసుకోవాలి.

కుసుమ పూరేకులలో ఔషధ గుణాలు : కుసుమ పూరేకులలో గల ఔషధ గుణాలపై పెరుగుతున్న అవగాహనలవల్ల రాబోయే రోజుల్లో పూతకుకూడా మంచి మార్కెట్ ఏర్పడే అవకాశాలున్నాయి. కుసుమలో పూత విచ్చుకున్న దగ్గరి నుండి 15 నుండి 20 రోజుల తరువాత వడలి ఎండిపోయిన పూరేకులను కోయడం వల్ల ఎకరాకు సుమారు 25 నుండి 40 కేజీల పూత దిగుబడిని సాధించవచ్చును. పంట పక్వానికి వచ్చిన తర్వాత పూతను కోయడం వలన గింజ దిగుబడిపై ఎటువంటి ప్రభావం ఉండదు. ప్రస్తుతానికి ఎగుమతి అవకాశాలు తక్కువగా వున్నప్పటికీ, భవిష్యత్తులో కుసుమ పూరేకులకు దేశీయంగా డిమాండు పెరిగే అవకాశం వున్నది.

కుసుమ పంట ఒక సాధారణ నూనె గింజ పంటగానే కాకుండా అందులోని బహుళ ప్రయోజనకర ఔషధగుణాల వల్ల ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలకు ఒక ఆసక్తికరమైన అంశంగా గుర్తింపు పొందింది. గడచిన కొద్ది సంవత్సరాల నుండి వివిధ దేశాలకు చెందిన వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు కుసుమ పూరేకులలోని ఔషధగుణాల గురించి ఆసక్తికరమైన పరిశోదనలను చేపడుతూ విస్మయపరిచే ఫలితాలను వెలుగులోనికి తెస్తున్నారు. ముఖ్యంగా ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ బోటనీ, చైనీస్ అకాడమి ఆఫ్ సైన్సెస్ బీజింగ్‌కు చెందిన శాస్త్రవేత్తలు అంతర్జాతీయ కుసుమ సదస్సులో సమర్పించిన పరిశోధనా పత్రాలలో కుసుమ సాగు విధానాలు మరియు వాటి ఉప ఉత్పత్తులైన పూరేకుల వినియోగం మొదలైన అంశాలను లోతుగా విశ్లేషించడం జరిగింది. 90వ దశకం నుండి అఖిల భారత సమన్వయ కుసుమ పరిశోధనా కార్యక్రమము చేపడుతున్న తాండూరు, ఫల్టాన్ మరియు ఇండోర్ పరిశోధనా స్థానాలు కూడా కుసుమ పూరేకులపైన పరిశోధన మరియు వాటి వినియోగంపైన అవగాహన కార్యక్రమాలను ముమ్మరం చేశాయి.

- కుసుమ పూరేకులలో చేసిన హెర్బల్ టీలో శరీర పోషణకు అవసరమయ్యే మోతాదులో అమైనో ఆమ్లాలు, ధాతువులు, బి1, బి2, బి12, సి మరియు ఇ విటమిన్లు విరివిగా ఉన్నట్లుగా వివిధ పరిశోధనలు తెలియజేస్తున్నాయి.
- కుసుమ పూతలో పసుపు రంగు కారకము ముఖ్యమైన మూల పదార్ధంగా పరిగణింపబడుతుంది. ఇది స్థిరమైన స్వభావాన్ని కలిగి వుంటుంది. కొద్ది మోతాదులో ఎరుపు రంగు కారకము కూడా వున్నప్పటికీ, అస్థిరమైన స్వభావంవల్ల త్వరగా రంగు వెలసిపోతుంది.
- చాలా చికిత్సా పరిశోధనలు కుసుమ పూరేకులు ఆడవారిలో ఋతుక్రమాన్ని క్రమబద్ధీకరించడం, హృద్రోగాలు (కార్డియో వాస్కులార్ డిసీజెస్) నొప్పులు మరియు వాపులు మొదలైన సమస్యలను సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొనడానికి సహాయకారిగా వుంటుందని తెలియజేస్తున్నాయి.
- చాలా రకాల అలర్జీలను తగ్గిస్తుంది.
- కుసుమ సంబంధిత ఔషదాలకు గుండె నుండి రక్తాన్ని తీసుకుపోయే ధమనులను వ్యాకోచింపజేసే గుణం వుంది. దీనివల్ల రక్తప్రసరణ సాఫీగా సాగి, కణజాలాలకు అవసరమయ్యే మోతాదులో ఆక్సిజన్ అందుతుంది. అంతిమంగా రక్తపోటు అదుపులో వుంటుంది.
- కుసుమ పూరేకుల టీ మెదడులో రక్తం గడ్డకట్టడాన్ని నివారిస్తుంది. అంతేకాకుండా కాలక్రమేణా మెదడులోకాని, రక్తనాళాల్లోకాని గడ్డకట్టిన రక్తాన్ని కరిగిస్తుంది.
- ఒక పరిశోధనలో హృద్రోగంతో బాధపడుతున్న రోజులలో 83% మందికి 6 వారాల చికిత్స తర్వాత రక్తంలో కొలెస్ట్రాల్ శాతం గణనీయంగా తగ్గినట్లు తేలింది.
- కుసుమ రేకులతో నాలుగు వారాల చికిత్స అనంతరం రక్తపోటు సాధారణ స్థితికి వచ్చినట్లు పరిశోధనా ఫలితాలు వెల్లడిస్తున్నాయి.
- కుసుమ పూరేకులు మగవారిలో మృత శుక్రకణాలను తగ్గించడం ద్వారా వంధ్యత్వాన్ని నివారిస్తుంది.
- ఒక పరిశోధనలో కుసుమ పూరేకుల చికిత్సవల్ల పెళ్ళయి ఒకటిన్నర నుండి పది సం॥ల వరకు సంతాన సాఫల్యం పొందని 77 మంది స్త్రీలలో 56 మంది గర్భం దాల్చడం జరిగింది.
- కుసుమ పూరేకులు సుఖప్రసవానికి సహాయకారిగా వుంటుంది.
- కుసుమ పూరేకులతో తయారుచేసిన వైన్ దాదాపు 62 రకాల కీళ్ళ నొప్పులను (రుమాటిసమ్) తగ్గిస్తుంది.

- దీర్ఘకాలంగా పీడించే శ్వాసకోశ సంబంధ వ్యాధులను కుసుమ పూరేకులతో సమర్థవంతంగా ఎదుర్కొనవచ్చును.
- కడుపులో మంట(గ్యాస్ట్రైటిస్) తో బాధపడుతున్న రోగులలో కుసుమ పూరేకుల చికిత్సవల్ల ఉపశమనం కలిగినట్లు పరిశోధనలు తెలియజేస్తున్నాయి.
- మూత్రకోశ వ్యాధులతో(క్రానిక్ నెఫ్రైటిస్) బాధపడుతున్న రోగులకు చికిత్సలో ప్రయోజనకారి.
- మైగ్రేన్ తలనొప్పిని నివారిస్తుంది.
- స్పాండిలైటిస్(మెడనొప్పిని) తగ్గిస్తుంది.
- ఇన్ని రకాల ప్రయోజనాలు ఉండటం వల్ల కుసుమ పూరేకుల వినియోగం పై రైతులలో మరియు సాధారణ ప్రజానీకంలో ఇటీవల కాలంలో మంచి అవగాహన ఏర్పడుతూ వుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మొట్ట మొదటిసారిగి తాండూరు వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం శాస్త్రవేత్తలు సి. సుధాకర్ మరియు డా॥ పి. అనిల్‌కుమార్‌లు కుసుమ పూరేకుల వినియోగం గురించి ప్రాచుర్యంలోకి తేవడం జరిగింది.

కుసుమ సాగుపై మరిన్ని వివరాలకు సంప్రదించాల్సిన చిరునామా : **"సీనియర్ శాస్త్రవేత్త (ప్లాంట్ బ్రీడింగ్), వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం, తాండూరు - 501 141, రంగారెడ్డి జిల్లా".** ఫోన్ నెం : 08411-299518